

Index Disputationum, Quæstionum, & Articulorum.

- Art. 1. *Deciditur Quæstio.*
2. *Objectiones plures.*
3. *Argumenta contra secundum conclusionem.*
Quæstio Quarta.
An possit dari peccatum omissionis absque omni actu.
- Art. 1. *Resolutur Quæstio affirmativa.*
2. *Satis fit obiectioribus.*
Quæstio Quinta.
Quo tempore peccatum omissionis contrahatur.
- Art. 1. *Resolutio quæstionis.*
2. *Objectiones soluta.*
Quæstio Sexta.
Quomodo differant peccatum mortale, & veniale, & qualis sit ista divisio, ac difference.
- Art. 1. *Dicitur prima pars questionis.*
2. *Resolutur quæstio quoad alteram partem.*
Quæstio Septima.
An peccatum mortale importet gravitatem infusam.
- Art. 1. *Resolutur quæstio negativa.*
2. *Adversantibus occurritur argumentis.*
Quæstio Octava.
An veniale mortale consunditum puniatur in inferno pena eterna.
- Art. 1. *Negative deciditur quæstio.*
2. *Respondetur argumentis oppositis.*
Quæstio Nona.
De macula, seu peccato habituali, quid sit, & in quo formaliter consistat.
- Art. 1. *Propositur, & examinatur communis Thomistarum sententia in præputatione gratie constitutis habituali.*
2. *Argumenta Thomistarum soluta.*
3. *Refellitur communis Recentiorum opinio habituale constituens in actu preterito non remissio, nec retrahitio.*
4. *Recentiorum rationes diluuntur.*
5. *Examinatur modus dicendi quorundam Scotistarum.*
6. *In quo declaratur vera, & germana Scotti sententia de peccato habituali.*
7. *Prædeclaratur Scotti sententia auctoritate, & ratione stabilis.*
8. *Soluuntur Objectiones contra Scotti sententiam ex auctoritate.*
9. *Objectiones ex ratione deducuntur contra eandem sententiam diluuntur.*

DISPUTATIO SEPTIMA.

De Iustificatione.

QUÆSTIO PRIMA.

- A N Iustificatio sit effectus gratiae habitualis, & quomodo, num physice, vel solum moraliter.
- Art. 1. *Iustificatio est effectus formalis gratiae saudificantis, moralis solum, & ex ordinatione divina.*
2. *Soluuntur Objectiones.*
Quæstio Secunda.
An gratia, & peccatum possint esse simul saltem de potentia Dei aboluta, ubi de eorum oppositione.

F I N I S.

- Art. 1. *Resolutur quæstio affirmativa.*
2. *Argumenta in oppositum sativit.*
Quæstio Tertia.
An peccatum mortale de potentia aboluta remitti possit absque infusione habitualis gratiae.
- Art. 1. *Resolutur Quæstio affirmativa.*
2. *Objectiones soluta.*
Quæstio Quarta.
An peccatum mortale possit remitti per infusionem gratiae absque illo peccatoris actu.
- Art. 1. *Quæstio affirmativa deciditur de potentia Dei absolute.*
2. *Argumentorum soluto.*
Quæstio Quinta.
Quomodo habeant adiuvacem in iustificatione infusio gratiae, & expulsio culpe.
- Art. 1. *Resolutio Quæstionis.*
2. *Objectionibus occurritur.*
Quæstio Sexta.
An gratia habitualis sit ipsa virtus Charitatis, vel potius habitus ab ea distinctus, ubi de eam immediate subiecto.
- Art. 1. *Gratia habitualis, & Charitas sunt eadem virtus.*
2. *Objectiones diluuntur.*
Quæstio Septima.
An proxima, & immediata dispositio ad gratiam habitualem ad eadem effectiva procedat.
- Art. 1. *Sententia negativa prefatur.*
2. *Diluuntur Objectiones.*
Quæstio Octava.
An adhuc contritionis, aut dilectionis Dei super omnia, absque gratia inhaerente vita habeant iustificandi.
- Art. 1. *Resolutio Controværie.*
2. *Soluuntur Objectiones probantes actuonem contritionis de facto habere vim iustificandi formaliter.*
3. *Soluuntur Objectiones probantes, nec quidem de potentia Dei aboluta posse actuonem contritionis habere vim sanctificandi formaliter.*
- Quæstio Nona.
An ut opera iustorum sint condigne meritaria apud Deum, operat, ut procedant ex imperio Charitatis.
- Art. 1. *Opinio negans ostenditur probabilis ex solutione adversantium.*
2. *Opinio affirmans ostenditur quoque probabilis ex solutione obiectorum negantium.*
Quæstio Decima.
De Reviviscentia meritorum per subsequentem iustificationem.
- Art. 1. *An merita reviviscant quoad iustum suum valorem.*
2. *An merita reviviscant ex iustitia, an vero ex misericordia Dei.*
3. *An tota gratia prioribus meritis debita per subsequentem iustificationem restituatur.*
- Quæstio Undecima.
De augmento iustificationis, & gratiae, an fiat per adhuc eius remissiores, & quomodo.

- Art. 1. *Resolutio Quæstionis.*
2. *Objectiones soluta.*

IN-

INDEX ALTER DUBIORUM,

Quæ incidenter in singulis Disputationibus resolvuntur.

Numerus marginalem numerum signat Disputationum.

D V B I A.

Ex Disputatione Prima De Creatione.

- Dubium Primum. An inter ens, & non ens sit infinita diuersitatis.
2. An implicet dari virtutem creatuam, que non se extendat ad omnem credibilem.
3. An, & quomodo si verum animam rationalem prius in se produci in aliquo signo naturæ, quam sit in corpore.
4. An concursus causæ primæ sit realiter distinctus concursu causæ secundæ.
5. Quo sensu negat Scottus influentiam primæ causæ in secundam efficiere impressionem alius forma inveniens in ea.
6. An respectu unionis species ad predicationem passionis.
7. An quomodo possit Deus suppleri causitatem materiae representationis.
8. An compositum a Deo propriè creari possit.

D V B I A

Ex Disputatione Secunda de Angelis.

- Dubium Primum. An omnes Angeli de facto sint eiusdem species.
2. An individua sint aquila in perfectione individuali.
3. An ab hereditatibus abstracta possit aliquo ratio posse communis.
4. An ratio univoca debet esse abstracta ab illis multis, quibus est communis.
5. An tanta debet esse diversitas in constitutio, quanta est in constituentibus.
6. An Deus possit destruere, & annihilare Angelum circa miraculum.
7. An detur motus, & tempus discretum.
8. An intellectus Angelicus regat speciesbus ad intelligentium.
9. An infuso specterum ordinis naturalis sit Angelus ita connaturalis, ut miraculum efficiat, si Deus eas non infunderet.
10. An per species infusas possit Angelus cognoscere complexiones contingentes.
11. An species, per quas Angeli intelligunt, ab eius essentia fluant, ut proprie proportione.
12. An fin' alitem accidentia eius inseparabilia.
13. An per speciem minus universalis possit magis universalis abstractio esse cognoscit.
14. An species a Deo infusa sunt essentialiter, & per se ab acquisitione disuertit.
15. An sit cadem ratio de specie divinam essentialium representantie, & de specie representativa infinitorum obiectorum creatorum.
16. An possit dari species universalis in representando saltem respectu singularium.
17. An in statu beatitudinis ullum detrueretur secretum cordis.
18. An probabilitate defendit possit in via Scotti Angelum secreta cordis naturaliter cognoscere non posse.
19. An vita politica ex natura rei exposcat secretum cordis.
20. An intellectus sit necessariatio immanens.
21. An Angelus possit aliun alioqui in quacunque distantia.
22. An Angelus possit aliun secreto alioqui aliis presentibus.
23. An possit simil plures alioqui.
24. An per locationem res abstractivæ tantum manifestetur audiens, vel etiam intuitus.

Meld. in Secund. Sentent.

25. An arguitur per illationem evidentem possit Angelus mysterium incarnationis in actu positum naturaliter attingere.

314.

D V B I A.

Ex Disputatione Tertia De Daemonibus.

- Dubium Primum. An omnes Angelis fuerint in gratia conditi.
2. An voluntio simpliciter complacentia sufficiat ad meritum, & demeritum.
3. In qua specie peccati fuerit primus Luciferi peccatum.
4. An amor amicitiae sit actus distinctus ab amore concupiscentiae.
5. An Demones sint ita in malum officiati, ut nullum actum mortaliter bonum elicerent.
6. Cur Angeli peccantes locum non habuerint penitentias, sicut homines.
7. An ignis inferni, quo Demones torquentur, sit eiusdem speciei cum nostro elementari.
8. Cur portus Deus volunti utique, ut instrumento, ad cruciatus Demonum, & animas, quam aqua, aere, vel altare creat.
142. 155.

D V B I A

Ex Disputatione Quarta de Hominibus.

- Dubium Primum. Quæ & quanta esset virtus ligni vita ad preservandum hominem a morte in statu innocentie.
2. An factio primi parentis prius venialiter peccaverint, quam mortaliter.
4. An veniale possit alto modo remitti, quam per penitentiam.
5. An penitentia potuisse habere locum in statu innocentie.
6. An detur preceptum convertendo se in Deum statim, ac homo ad ipsum ratione pervenit.
7. An peccatum originalis verè, & propriè habeat rationem culpe.
8. An sit ipsum primum Ad eum peccatum, imputatum deinde postoris quasi propter, vel commune singulorum.
9. An peccatum originale in hoc verum ordine sit eiusdem rationis cum eo, quod continget in parte naturalibus.
10. An, & quomodo in baptismio per gratiam receptionem soluatibus debetum habendi originalem iustitiam.
11. An infantes cum originali decadente possit diem iudicij sine habitu etiudicari naturalem.
12. An tristitia ad amissione beatitudinis consequens dicenda sit pena sensus, vel danni.
13. An maior sit pena danni, quam pena sensus.
14. An infantes in Limbo patientes penam carcoris, & localis detentoris.
15. Quare infantes tristitiam habitu non sint de amissione beatitudinis.
16. An infantes in extremo iudicio sint comparituri.

D V B I A

Ex Disputatione Quinta de Actibus humanis.

- Dubium Primum. An moralitas sit essentialis physice emitit actus liberi, an potius aliquod accidentale ei superadditum.

18.

a 4. 2. 2. 2.

Index Dubiorum.

- 8 An hoc aditum sit quid reale vel rationis; absolutum, vel res
pedem, & per modum intrinsecus, vel extrinsecus denomi-
nationis. 23
 3 An moralitas formalis ad aquas dividatur in bonitatem, &
malitiam. 34
 4 An hinc diuisa sit conceptus univoci in sua univocata. 37
 5 An licet Sacrorum in sacramento administratione sequi mi-
nus probabile, & tutam opinionem. 142
 6 An licet Medico in curandis infirmis, & medicamentis appli-
candis. 143
 7 An licet Iudici in decidendis causis, & sententias fer-
dit. 144
 8 An licet Advocato in eisdem patrocinandi. 144
 9 An licet Regi in gerendo bello. 145
 10 An ex bonitate, & malitia moralis obiectiva refundi posse boni-
tas, & malitia formalis in actu. 146
 11 An bonitas, & malitia ex obiecto in actu deruita sit prima &
essentialis. 147
 12 An bonitas, vel malitia ex obiecto desumpta sit actu essentialis.
tantum in genere moris, non etiam in esse naturae. 148
 13 An bonitas, vel malitia essentialis ab obiecto in actu deruita
sit specifica peccatum, in verò generica, vel specie sub-
iectiva. 149
 14 Quale sit augmentum bonitatis, vel malitiae ex circumstantiis
desumpta, num per modum intensonis, vel extensis. 150
 15 An ex circumstantia durationis actu talis augmentum possit esse
infinitum. 151
 16 Quo pacto aliquae circumstantiae addant bonitatem, vel maliti-
am peccati distinctam a bonitate, vel malitia, ex obiecto de-
sumpta. 152
 17 An ut circumstantiae formales dent bonitatem, vel malitiam,
opus sit quod praecognoscatur, & intendatur. 153
 18 Quando circumstantiae obiecto debant praecognoscari, & in-
tendari, ut dent actu bonitatem. 154
 19 An circumstantiae possint interdum conferre primam, & essentialis
bonitatem, vel malitiam speciem. 155
 20 An accedente bonitate, vel malitia sive mala prior bo-
nitatis, vel malitiae, que est ex obiecto. 156
 21 An bonitas, vel malitia ex fine desumpta sit essentialis electione;
ex parte desumpta ex medio. 157
 22 An idem actu plures possunt habere fines sive mala, & semel move-
ntur, à quibus etiam multiplicem accipiant bonitatem, vel ma-
litiam. 158
 23 An possit renunciare debitum ad peccatum acerium cum renun-
ciacione peccati. 159
 24 An malitia intensio inficiat totaliter electionem boni mediis vel
postis aliquatenus cum ea confundat, ita ut actu illi se sive boni
bus, & malis. 160
 25 An actu bonitatem, vel malitiam in actu requiratur no-
ta, & distincta libertas. 161
 26 An actu interior, & exterior sive unus, vel duo peccata. 162
 27 An in actu humano indifferenter, tali indifferenter denominatio
sumenda sit ex negatione bonitatis, & malitiae ex obiecto, vel
circumstantia. 163
 28 An species indifferenter sit positiva, vel pure negativa. 164
 29 An cum indifferenter essentialis ex obiecto desumptaflare possit
bonitas, vel malitia ex circumstantia deruita. 165
 30 An detur obligatio referendi quicunque actu ex deliberati-
vitate precedentem in suum honestum. 166
 31 An posse dari omnis indifferenter in individuo. 167
 32 An posse dari habitus indifferenter. 168
 33 An ad bonitatem moraliter regatur, quod actu referatur
ad ultimum in suum ultimum. 169
 34 An auditoria. Recentiorum sit preferenda antiquis in con-
troversiis moralibus decidendis. 170

D U B I A .

Ex Disputatione Sexta De Peccatis.

- D V I U M P R I M U M . An Deus absolutus loquendo poterit precep-
tum suum, mendacum, atque actu intrinsecus malum,
vel alitem non probabile. 171
 2 An licet Sacrorum in sacramento administratione sequi mi-
nus probabile, & tutam opinionem. 172
 3 An licet Medico in curandis infirmis, & medicamentis appli-
candis. 173
 4 An licet Iudici in decidendis causis, & sententias fer-
dit. 174
 5 An licet Advocato in eisdem patrocinandi. 175
 6 An licet Regi in gerendo bello. 176
 7 An ex bonitate, & malitia moralis obiectiva refundi posse boni-
tas, & malitia formalis in actu. 177
 8 An bonitas, & malitia ex obiecto in actu deruita sit prima &
essentialis. 178
 9 An bonitas, vel malitia ex obiecto desumpta sit actu
essentialis. 179
 10 An proprieta cuiuslibet in aliquem morbum duarum in-
curat omnes emissiones ex eius sequentes. 180
 11 An venialis, & mortalis univocatur in ratione peccati. 181
 12 An idem numero actus successivis fieri possit mortale, &
veniale. 182
 13 Qualiter discernendum sit inter mortale, & veniale. 183
 14 An peccatum sit De iudicis rati. 184
 15 An peccato mortali debetur pena pene etiam in causa, & quare. 185
 16 An veniale in inferno remitti possit, neandum quod penam, sed
etiam quod culpam. 186
 17 An peccatum habituale, quod continget in puris naturali-
bus, & modo contingit in statu gracie, sive ejusdem ratio-
nis. 187
 18 An habituale originale, & personale universit in ratione peccati
habituali. 188
 19 Quandoquinque peccato distinguenda sit remissio culpe a so-
lutione peccata illi debita. 189
 20 An actu malo dannatorum propriè peccata dicti debentur.
350
 21 An possit renunciare debitum ad peccatum acerium cum renun-
ciacione peccati. 361

D U B I A .

Ex Disputatione Septima De Justificatione.

- D V I U M P R I M U M . Quid sit gratiam sanctificantem esse parti-
cipiationem divinae naturae. 190
 2 Si gratia ex natura rei hominem non sanctificat, sed tantum ex
ordinatione divina, cur potius hanc formam Deum ad hunc praefi-
cendum effectum deputaverit, quam aliam. 191
 3 An distinctione de gratia in esse gracie, & in esse qualitatibus sit ad-
mittenda. 192
 4 Quodnam efficit voluntatis, qua Deus absque intrin-
seca formatur peccatum. 193
 5 An posset Deus remittere peccatum etiam pro eodem instanti, quo
committitur. 194
 6 An dilectio Dei super omnia, & perfecta contritio sive, ex es-
tate rei ultima diffitio ad gratiam; num potius moralis,
& ex sola divina voluntate justa presentem Dei providen-
tiam. 195
 7 An sit eadem ratio de restitutione gratie meritis preceden-
tibus in nova iustificatione, & de augmentatione gratie adibitus
remitti debito. 196
 8 An deus tantum charitatem eti existentiam via, quantum po-
sset habere in patria. 197

INDEX

RERUM NOTABILIUM, Quæ in hoc Tomo continentur.

Numerus prior disputationem, posterior vero marginalem demonstrat.

A

Actio sumpta pro relatione producentis ad productum, &
passio ei correspondens, non pertinet ad predicationem
actionis, & passionis, sed relationis, 1.29. actio edu-
cans, & transmutans non sunt realiter identificatae, 1.36. re-
lationis intelligentia definitionis actionis traditæ auctore fit principiorum, 1.145. regulæ, dignoscendi, quando actio distinguuntur
realiter ab effictu, 1.148. regulæ, vero non est aliud medium in-
ter effictum, & effectum, 1.148.

Actus humanus id significat, quod adus moralis, & effictus qui

cautatur ab homine per intellectum, & voluntatem, 5.1. ad quem

non sufficit libertas physica, sed etiam requiritur moralis, 5.2. de-

bet esse liber, & deliberatus, 5.3. sufficit quod sit liber, libertate

exercitii, ibid. quid dicat moralitas in actu humano, 5.4. specifica-

catur actus in genere moris ab obiecto sic, vel sic in ratione propo-

sitionis, 5.10. quemam sit eius proxima regula, & remora, 5.1. ut

actus ex moraliter bonis, opus non est, quod conformetur ratio-

nique speculative, sed practicæ, 5.20. 27. 57. dividitur in bo-
num, malum, & indifferenter, 5.33. sicut in actu desumpto in uivo-
cata, 5.38. sumit sibi bonitatem, vel moralitas ex obiecto,

5.177. & haec est prima, & essentialis bonitas, vel moralitas a claus,

5.180. sicut in actu essentialis in esse moris, non tamen in esse na-
ture, 5.183. unde adus, qui non est intrinsecus bonus, vel malus ex obiecto, potest de bono transe in malum, & è contra, idem

physice manens, 5.183. qui verò dictum est in intellectu intrinsecus ex obiecto,

potest sicut de bono fieri non bonus, & de malo non malus, 5.

185. actus humani intrinsecus boni, & malo non dicuntur tales,

qua moralis bonitas, vel moralitas sit essentialis in esse nature,

sed quia scilicet quacunque legi prædicta, adhuc habent al-

iquam bonitatem, vel moralitatem naturalem, conformatio-

nem, vel dissonum, ad ipsam materialibus, 2.144. & no[n] ita præterim in-

in uitium ab ipsi respire debet, 2.154. probabile est angelum ab

initio accepisse species naturam, in hoc universo existentium, a

etiam multorum individuorum, licet non omnium, 2.157.

quo sensu dicuntur angelis pleni sapientia, 2.163 quare quadam

species ab initio creationis potius debeat angelos, quam ho-

mo, 2.16. 6. ad eorum actiones requiriunt determinata diffan-
tia, 2.17. etiamque darent species in representando universales, non

adhuc angelus superior per paucos, a universaliores intelige-

re debet, 2.216. ex quo capite attendi debet maior accidens ad

Deum in intelligendo superioris angelus, quam in inferiori, 2.228.

Angelus vim habet naturalem cognoscendi secreta cordium, ut

obiecta sui proportionata, 2.248. quo sensu folius Deus dicatur

cordium fricator, 2.243. & seq. hoc non impedit in ipsi ratio libe-
ritate, 2.250. neque quod non pertinet ad ordinem, & integratam

universitatem, 2.256. nec loquuntur huius ratio physica ex co-

rum libertate deducita, sed etiam moralis, 2.258. in hominibus

secreta cordis celare membra corporealia, non autem eorum

libertas, 2.252. modus probabilior defendendi angelum secreta

cordis naturaliter cognoscere non posse, 2.260. neque ex hoc im-

pedire mutua locutio angelica, 2.269. neque vita politica, 2.270.

Angelis convenit locutio, 2.272. quid sit locutio, & audito-

angelica, & ad quem finem detur in eis, ib non exercetur per si-

gna materialia, & sensibilia, 2.273. neque per spiritualia, 2.274.

neque consistit in explicatione conceptus reflexi formaliter ordi-
nat ad directum alter manifestandum, 2.277. non potest angelus

loquuntur nihil efficiente in audiente illi conceptus manifestare,

2.279. non sufficit excitatio moralis ad audiendum, 2.280.

neque sola ordinatio conceptus loquuntur per voluntatem facta

ad audiendum, 2.283. nam locutio est adus intellectus, non volun-
tatis, 2.287. tum quia sic dicendo non potest dari mendacum, &

deceptione in angelico locutione, 2.288. ad angelicum locutio-

nem necessaria est physica productio alium rei in mente audi-
entis, 2.289. potest hanc locutio fieri per impressionem speciei.

conceptus loquuntur in mente audiens, ibi quomodo talis impres-
sio liber exercei potest, & voluntarie, 2.291. potest etiam hac

locutio fieri taenacio in intellectu audiens immediate concep-

tu illius obiecti, de quo Angelus loquitur, 2.292. quomodo fiat

deceptione, 2.297. ad locutionem tria requirentur, sicut & ad audi-

tionem, ib non potest hanc locutio fieri ad quacunque distan-
tiam, 2.302. quomodo potest alium fecerit alloqui angelus, alii

præcen-

Index Rerum Notabilium.

presentibus, 2.306. latum est discriberem inter auditionem, & similem visionem, 2.30. quomo. lo posse mentiri, & alium decipere, 2.312. non currit eadem omnino parsitas de locutione vocali, & gemitu, 2.315. quoniam omni plures possit alloqui, 2.318.

Angelus habet vim naturaliter cognoscendi effectus supernaturales quoad modum, 2.325. aliquis etiam ad gratias mysteria pertinens potest naturaliter cognoscere a Deo iam productos, alios vero non, 2.327. quinam sint effectus supernaturales ab angelio naturaliter cognoscibilis, 2.329. & quo pacto sit naturaliter cognoscibilis ab angelio visio beata, 2.334. quos effectus supernaturales cognoscere nequeat, 2.336. & seq.

Angeli omnes fuerunt in gratia conditi, 3.1. potuerunt peccare in primo sua creationis instanti, 3.7. quia eadem libertas sufficit ad merendum, & demerendum, 3.6. que non tantum physice loquendo, sed etiam moraliter, 3.12. probabile est angelum peccatum aliquia inconsideratione, 3.43. probabilius tamen est ex nulla tali inadvertencia peccasse, sed cum plenissima scientia 3.45. angelii voluntas non est inflexibilis, 3.88. non carent discursu, 3.239.

Averio voluntaria duplex reperitur in peccato, 7.112. 124. Augmentum gratiae cadit sub merito de condigno, 7.232. 338.

B

Bonitas actus humani alia naturalis, alia moralis, & haec rursus alia formalis, alia obiectiva, 5.158. formalis consistit in integritate, & aggregatione omnium, que secundum regiam rationem debentur actui, 5.159. constitut in unica relatione ex illis conseruent ad reclam rationem, non in pluribus, ibid. in hoc sensu intelligi debet, quod communiter dicuntur consenser in conformitate cum natura rationali, 5.1. non ponit aliquid realis, & physicum in actu, 5.162. est conformitas ad reclam rationem practicæ, non autem temper speculative, 5.202. 7.67. 62. sumitur ex triplici capite, sicut & malitia, ex obiecto, ex fine extenso, & ex circumstantia, 5.163 bonitas, & malitia ex obiecto eti subsantialis, & primaria; ex circumstantiis autem accidentialis, & secundaria, 5.205.

Bonitas, & malitia obiectiva praedit formalem actus, 5.164. consistit in honestate, vel in honeste obiecti, ib. bene explicatur per conformitatem, vel disconformitatem ad legem proprietatis, vel minus expressè sumptum, 5.167. ultima, & radicalis regula bonitatis obiectiva est iudicium diuinum intellectus, quod est lex naturæ, solum indicans, & dirigens, non autem propriæ obligans, 5.170. primum vero, & immidiatum fundamentalum honestatis, ac in honestatis obiecti spectantem ad genitum moris est conformitas, vel disformitas ad legem propriæ dictam naturalem, vel possumus, & divinam, vel humanam, 5.172. quid ad indifferentiam obiectuum requiratur, ibid. honestas moralis, & naturalis in obiecto non sunt rationes realiter omnino distinctæ, 5.185.

Bonitas, & malitia formalis actus humani ex obiecto definita est specifica etiam specie infinita, 5.189. ad bonitatem contrahendam requirunt voluntarium directum, & expessum, ad malitiam vero sufficit indirectum, & interpretativum, 5.194. non remanet est opus, quo bonitas semper appetatur, tanquam obiectum formale motivus, vel formalis formae appetendi, 5.195. interdum tamen debet amari propter seipsum formaliter; ut actus eam formaliter contrahat, 5.199. regula ad dignoscendam bonitatem essentialiem, vel accidentalem in actu, 5.214. quomodo bonitas, & malitia etiam naturalis, & physica actus humani penderunt dicatur a lege naturæ, quæ est iudicium diuinum intellectus, 6.80. bonitas, & malitia naturalis actus humani ut distinguuntur a morali, quomodo explicanda, 6.79.

C

Causa prima proxime, & immediata concurrevit cum causis secundis ad earam effectus, 1.70. concursus Dei cum causis secundis alter paratus, alter exhibitus, 1.74 & realiter distinctus à concurrenti cause secundis, ibid. causa secunda non debet a prima praemovere per qualitatem ullam physicam ad actum primum spectantes ad suos producendos naturales effectus, 1.75. non est necesse talis prævia motio ratione essentialis subordinationis secundis causa ad primam, 1.79. & præterea in causis liberis locum habere non potest abique libertatis prædictio, 1.81. neque haec bene saluator per simplicem causam secundis ad primam, 1.93. physicas prædeterminationes admittendo, difficulter solvatur, Deum non esse causam peccati, 1.84. 85. sed neq; sufficiens influxus Dei in effectum tantum, ut saluator essentialis subordinatio causæ secundis ad primam, 1.86. alioquin non verificaretur, quod secunda non sufficiens explicitur per hoc præcise quod causa secunda non possit agere sine prima, 1.89. neq; per hoc quod prima

Index Rerum Notabilium.

¶ sic, tribui potest vis sanctificandi formaliter ratione gratiae annexa, à qua talem sumit valorem, 7.234. actus dilectionis sine charitate fundatum non habet ad mutum Dei amorem, 7.237. dignitas moris Dei modò de facto non habetur, nisi per gratiam habitualem, 7.238. 240. præcedente sola contritione sine infusione gratiae adhuc potest Deus retinere ius ad rationabilem odium hominis, 7.239.

Contritus nec etiam partialiter sanctificat, 7.242. quo sensu dicatur tollere auferre non in ratione voluntarii, sed om. ino concomitans, & spectans ad actum secundum, 1.93. non tantum effectus, sed etiam actio ipsa secundis causa prima præmoveat, & prædeterminare secundam prioritatem à quo, licet non in quo, 1.97 ad salvandam subordinationem essentiali causæ secundis ad primam, præter concordum similitudinem in effectum, est necessarius influxum in causam ipsam concomitans, & spectans ad actum secundum tantum, 1.104. causa secunda, & instrumentum proprii sumptum valde differente, 1.105. quid dicat applicatio causa secundis ad operandum, 1.109. causa libera est indifferens ad agendum indifferentiæ actua, non passiva, 1.112.

Charitas non est habitus realiter à gratia habituali distinctus,

7.152. sed ad summum formaliter, per diversa connata ostenditur ea ea, 7.154. habet per seipsum vim sanctorum formaliter, 7.164. mons ei connaturalis est esse principium diligencie Deum supernaturaliter, 7.2. relatione ad subiectum dicitur gratia, relatione ad actum dicitur charitas, 7.81. status charitatis est conditio necessaria requirita ad meritum de condigno iuxta presentem Dei providentiam, 7.264. præter hoc autem requiritur ad huc, ut actus sit elicitus ex inclinatione charitatis, 7.167. quæ & qualis sit hæc inclinatio, 7.268. 276. quæ ratione charitas tribuat propriam bonitatem meritoriam actibus aliarum virtutum, etiam si non intendatur, 7.277. quare augustinus etiam actibus aliarum virtutum, 7.88. non est otiosa, 7.303. augustinus per actus etiam ea remissiores, 7.356. & hoc augmentum statim datur, 7.359. quo pacto maiorem charitatem habeat influxus in patria, quam in via, 7.358. Vide *Gratia Iustus*.

Circumstantia actus humani quid, & quotplex, 5.205. aliae sunt circumstantiae formales, aliae obiectivæ, 5.208. quædam au-

gen bonitatem, & malitiam tantum intrâ eandem ipsam, ib.

quomodo hoc augmentum fiat, 5.209. cur ex circumstantia du-

ratio non crebat bonitas, vel malitia, actus infinitus, 5.210.

& ex tripli capite, sicut & malitia, ex obiecto, ex fine ex-

trisco, & ex circumstantia, 5.163 bonitas, & malitia ex obiecto eti subsantialis, & primaria; ex circumstantiis autem acci-

dentalis, & secundaria, 5.205.

Bonitas, & malitia obiectiva praedit formalem actus, 5.164.

consistit in honestate, vel in honeste obiecti, 5.162. est conformitas ad reclam rationem, non in pluribus, ibid.

in hoc sensu intelligi debet, quod communiter dicuntur consenser in conformitate cum natura rationali, 5.1. non ponit aliquid realis, & physicum in actu, 5.162. est conformitas ad reclam rationem practicæ, non autem temper speculative, 5.202. 7.67. 62.

sumitur ex triplici capite, sicut & malitia, ex obiecto, ex fine ex-

trisco, & ex circumstantia, 5.163 bonitas, & malitia ex obiecto eti subsantialis, & primaria; ex circumstantiis autem acci-

dentalis, & secundaria, 5.205.

Bonitas, & malitia obiectiva praedit formalem actus, 5.164.

consistit in honestate, vel in honeste obiecti, 5.162. est conformitas ad reclam rationem, non in pluribus, ibid.

in hoc sensu intelligi debet, quod communiter dicuntur consenser in conformitate cum natura rationali, 5.1. non ponit aliquid realis, & physicum in actu, 5.162. est conformitas ad reclam rationem practicæ, non autem temper speculative, 5.202. 7.67. 62.

sumitur ex triplici capite, sicut & malitia, ex obiecto, ex fine ex-

trisco, & ex circumstantia, 5.163 bonitas, & malitia ex obiecto eti subsantialis, & primaria; ex circumstantiis autem acci-

dentalis, & secundaria, 5.205.

Bonitas, & malitia formalis actus humani ex obiecto definita est specifica etiam specie infinita, 5.189. ad bonitatem contrahendam requirunt voluntarium directum, & expessum, ad malitiam vero sufficit indirectum, & interpretativum, 5.194. non remanet est opus, quo bonitas semper appetatur, tanquam obiectum formale motivus, vel formalis formae appetendi, 5.195. interdum tamen debet amari propter seipsum formaliter; ut actus eam formaliter contrahat, 5.199. regula ad dignoscendam bonitatem essentialiem, vel accidentalem in actu, 5.214. quomodo bonitas, & malitia naturalis actus humani ut distinguuntur a morali, quomodo explicanda, 6.79.

Contritus nec etiam partialiter sanctificat, 7.242. quo sensu

dicatur tollere auferre non in ratione voluntarii, sed om. ino concomitans, & spectans ad actum secundum, 1.93. non tantum effectus, sed etiam actio ipsa secundis causa prima præmoveat, & prædeterminare secundam prioritatem à quo, licet non in quo, 1.97 ad salvandam subordinationem essentiali causæ secundis ad primam, præter concordum similitudinem in effectum, est necessarius influxum in causam ipsam concomitans, & spectans ad actum secundum tantum, 1.104. causa secunda, & instrumentum proprii sumptum valde differente, 1.105. quid dicat applicatio causa secundis ad operandum, 1.109. causa libera est indifferens ad agendum indifferentiæ actua, non passiva, 1.112.

Charitas non est habitus realiter à gratia habituali distinctus,

7.152. sed ad summum formaliter, per diversa connata ostenditur ea ea, 7.154. habet per seipsum vim sanctorum formaliter, 7.164. mons ei connaturalis est esse principium diligencie Deum supernaturaliter, 7.2. relatione ad subiectum dicitur gratia, relatione ad actum dicitur charitas, 7.81. status charitatis est conditio necessaria requirita ad meritum de condigno iuxta presentem Dei providentiam, 7.264. præter hoc autem requiritur ad huc, ut actus sit elicitus ex inclinatione charitatis, 7.167. quæ & qualis sit hæc inclinatio, 7.268. 276. quæ ratione charitas tribuat propriam bonitatem meritoriam actibus aliarum virtutum, etiam si non intendatur, 7.277. quare augustinus etiam actibus aliarum virtutum, 7.88. non est otiosa, 7.303. augustinus per actus etiam ea remissiores, 7.356. & hoc augmentum statim datur, 7.359. quo pacto maiorem charitatem habeat influxus in patria, quam in via, 7.358. Vide *Gratia Iustus*.

Circumstantia actus humani quid, & quotplex, 5.205. aliae sunt circumstantiae formales, aliae obiectivæ, 5.208. quædam au-

gen bonitatem, & malitiam tantum intrâ eandem ipsam, ib.

quomodo hoc augmentum fiat, 5.209. cur ex circumstantia du-

ratio non crebat bonitas, vel malitia, actus infinitus, 5.210.

& ex tripli capite, sicut & malitia, ex obiecto, ex fine ex-

trisco, & ex circumstantia, 5.163 bonitas, & malitia ex obiecto eti subsantialis, & primaria; ex circumstantiis autem acci-

dentalis, & secundaria, 5.205.

Bonitas, & malitia obiectiva praedit formalem actus, 5.164.

consistit in honestate, vel in honeste obiecti, 5.162. est conformitas ad reclam rationem, non in pluribus, ibid.

in hoc sensu intelligi debet, quod communiter dicuntur consenser in conformitate cum natura rationali, 5.1. non ponit aliquid realis, & physicum in actu, 5.162. est conformitas ad reclam rationem practicæ, non autem temper speculative, 5.202. 7.67. 62.

sumitur ex triplici capite, sicut & malitia, ex obiecto, ex fine ex-

trisco, & ex circumstantia, 5.163 bonitas, & malitia ex obiecto eti subsantialis, & primaria; ex circumstantiis autem acci-

dentalis, & secundaria, 5.205.

Bonitas, & malitia formalis actus humani ex obiecto definita est specifica etiam specie infinita, 5.189. ad bonitatem contrahendam requirunt voluntarium directum, & expessum, ad malitiam vero sufficit indirectum, & interpretativum, 5.194. non remanet est opus, quo bonitas semper appetatur, tanquam obiectum formale motivus, vel formalis formae appetendi, 5.195. interdum tamen debet amari propter seipsum formaliter; ut actus eam formaliter contrahat, 5.199. regula ad dignoscendam bonitatem essentialiem, vel accidentalem in actu, 5.214. quomodo bonitas, & malitia naturalis actus humani ut distinguuntur a morali, quomodo explicanda, 6.79.

Contritus nec etiam partialiter sanctificat, 7.242. quo sensu

dicatur tollere auferre non in ratione voluntarii, sed om. ino concomitans, & spectans ad actum secundum, 1.93. non tantum effectus, sed etiam actio ipsa secundis causa prima præmoveat, & prædeterminare secundam prioritatem à quo, licet non in quo, 1.97 ad salvandam subordinationem essentiali causæ secundis ad primam, præter concordum similitudinem in effectum, est necessarius influxum in causam ipsam concomitans, & spectans ad actum secundum tantum, 1.104. causa secunda, & instrumentum proprii sumptum valde differente, 1.105. quid dicat applicatio causa secundis ad operandum, 1.109. causa libera est indifferens ad agendum indifferentiæ actua, non passiva, 1.112.

Charitas non est habitus realiter à gratia habituali distinctus,

7.152. sed ad summum formaliter, per diversa connata ostenditur ea ea, 7.154. habet per seipsum vim sanctorum formaliter, 7.164. mons ei connaturalis est esse principium diligencie Deum supernaturaliter, 7.2. relatione ad subiectum dicitur gratia, relatione ad actum dicitur charitas, 7.81. status charitatis est conditio necessaria requirita ad meritum de condigno iuxta presentem Dei providentiam, 7.264. præter hoc autem requiritur ad huc, ut actus sit elicitus ex inclinatione charitatis, 7.167. quæ & qualis sit hæc inclinatio, 7.268. 276. quæ ratione charitas tribuat propriam bonitatem meritoriam actibus aliarum virtutum, etiam si non intendatur, 7.277. quare augustinus etiam actibus aliarum virtutum, 7.88. non est otiosa, 7.303. augustinus per actus etiam ea remissiores, 7.356. & hoc augmentum statim datur, 7.359. quo pacto maiorem charitatem habeat influxus in patria, quam in via, 7.358. Vide *Gratia Iustus*.

Circumstantia actus humani quid, & quotplex, 5.205. aliae sunt circumstantiae formales, aliae obiectivæ, 5.208. quædam au-

gen bonitatem, & malitiam tantum intrâ eandem ipsam, ib.

quomodo hoc augmentum fiat, 5.209. cur ex circumstantia du-

ratio non crebat bonitas, vel malitia, actus infinitus, 5.210.

& ex tripli capite, sicut & malitia, ex obiecto, ex fine ex-

trisco, & ex circumstantia, 5.163 bonitas, & malitia ex obiecto eti subsantialis, & primaria; ex circumstantiis autem acci-

dentalis, & secundaria, 5.205.

Bonitas, & malitia obiectiva praedit formalem actus, 5.164.

consistit in honestate, vel in honeste obiecti, 5.162. est conformitas ad reclam rationem, non in pluribus, ibid.

in hoc sensu intelligi debet, quod communiter dicuntur consenser in conformitate cum natura rationali, 5.1. non ponit aliquid realis, & physicum in actu, 5.162. est conformitas ad reclam rationem practicæ, non autem temper speculative, 5.202. 7.67. 62.

sumitur ex triplici capite, sicut & malitia, ex obiecto, ex fine ex-

trisco, & ex circumstantia, 5.163 bonitas, & malitia ex obiecto eti subsantialis, & primaria; ex circumstantiis autem acci-

dentalis, & secundaria, 5.205.

Bonitas, & malitia formalis actus humani ex obiecto definita est specifica etiam specie infinita, 5.189. ad bonitatem contrahendam requirunt voluntarium directum, & expessum, ad malitiam vero sufficit indirectum, & interpretativum, 5.194. non remanet est opus, quo bonitas semper appetatur, tanquam obiectum formale motivus, vel formalis formae appetendi, 5.195. interdum tamen debet amari propter seipsum formaliter; ut actus eam formaliter contrahat, 5.199. regula ad dignoscendam bonitatem essentialiem, vel accidentalem in actu, 5.214. quomodo bonitas, & malitia naturalis actus humani ut distinguuntur a morali, quomodo explicanda, 6.79.

Contritus nec etiam partialiter sanctificat, 7.242. quo sensu

dicatur tollere auferre non in ratione voluntarii, sed om. ino concomitans, & spectans ad actum secundum, 1.93. non tantum effectus, sed etiam actio ipsa secundis causa prima præmoveat, & prædeterminare secundam prioritatem à quo, licet non in quo, 1.97 ad salvandam subordinationem essentiali causæ secundis ad primam, præter concordum similitudinem in effectum, est necessarius influxum in causam ipsam concomitans, & spectans ad actum secundum tantum, 1.104. causa secunda, & instrumentum proprii sumptum valde differente, 1.105. quid dicat applicatio causa secundis ad operandum, 1.109. causa libera est indifferens ad agendum indifferentiæ actua, non passiva, 1.112.

Charitas non est habitus realiter à gratia habituali distinctus,

7.152. sed ad summum formaliter, per diversa connata ostenditur ea ea, 7.154. habet per seipsum vim sanctorum formaliter, 7.164. mons ei connaturalis est esse principium diligencie Deum supernaturaliter, 7.2. relatione ad subiectum dicitur gratia, relatione ad actum dicitur charitas, 7.81. status charitatis est conditio necessaria requirita ad meritum de condigno iuxta presentem Dei providentiam, 7.264. præter hoc autem requiritur ad huc, ut actus sit elicitus ex inclinatione charitatis, 7.167. quæ & qualis sit hæc inclinatio, 7.268. 276. quæ ratione charitas tribuat propriam bonitatem meritoriam actibus aliarum virtutum, etiam si non intendatur, 7.277. quare augustinus etiam actibus aliarum virtutum, 7.88. non est otiosa, 7.303. augustinus per actus etiam ea remissiores, 7.356. & hoc augmentum statim datur, 7.359. quo pacto maiorem charitatem habeat influxus in patria, quam in via, 7.358. Vide *Gratia Iustus*.

Circumstantia actus humani quid, & quotplex, 5.205. aliae sunt circumstantiae formales, aliae obiectivæ, 5.208. quædam au-

gen bonitatem, & malitiam tantum intrâ eandem ipsam, ib.

quomodo hoc augmentum fiat, 5.209. cur ex circumstantia du-

ratio non crebat bonitas, vel malitia, actus infinitus, 5.210.

& ex tripli capite, sicut & malitia, ex obiecto, ex fine ex-

trisco, & ex circumstantia, 5.163 bonitas, & malitia ex obiecto eti subsantialis, & primaria; ex circumstantiis autem acci-

dentalis, & secundaria, 5.205.

Bonitas, & malitia obiectiva praedit formalem actus, 5.164.

consistit in honestate, vel in honeste obiecti, 5.162. est conformitas ad reclam rationem, non in pluribus, ibid.

in hoc sensu intelligi debet, quod communiter dicuntur consenser in conformitate cum natura rationali, 5.1. non ponit aliquid realis, & physicum in actu, 5.162. est conformitas ad reclam rationem practicæ, non autem temper speculative, 5.202. 7.67. 62.

sumitur ex triplici capite, sicut & malitia, ex obiecto, ex fine ex-

trisco, & ex circumstantia, 5.163 bonitas, & malitia ex obiecto eti subsantialis, & primaria; ex circumstantiis autem acci-

dentalis, & secundaria, 5.205.

Bonitas, & malitia formalis actus humani ex obiecto definita est specifica etiam specie infinita, 5.189. ad bonitatem contrahendam requirunt voluntarium directum, & expessum, ad malitiam vero sufficit indirectum, & interpretativum, 5.194. non remanet est opus, quo bonitas semper appetatur, tanquam obiectum formale motivus, vel formalis formae appetendi, 5.195. interdum tamen debet amari propter seipsum formaliter; ut actus eam formaliter contrahat, 5.199. regula ad dignoscendam bonitatem essentialiem, vel accidentalem in actu, 5.214. quomodo bonitas, & malitia naturalis actus humani ut distinguuntur a morali, quomodo explicanda, 6.79.

Contritus nec etiam partialiter sanctificat, 7.242. quo sensu

dicatur tollere auferre non in ratione voluntarii, sed om. ino concomitans, & spectans ad actum secundum, 1.93. non tantum effectus, sed etiam actio ipsa secundis causa prima præmoveat, & prædeterminare secundam prioritatem à quo, licet non in quo, 1.97 ad salvandam subordinationem essentiali causæ secundis ad primam, præter concordum similitudinem in effectum, est necessarius influxum in causam ipsam concomitans, & spectans ad actum sec

Index Rerum Notabilium.

expulsionis culpa, 7.135. neque ad hoc opus est, ut pro aliquo instanti reperiatur simul cum peccato, 7.145. huc expulso est effectus gratiae secundarius à primario peritus, 7.149. et eadem virtus cum charitate, 7.152. per distinctas tamen formalitates, vel connotata constitutur in esse gratia, & charitatis, 7.154. propria de natura respectu potentialium, & gratia respectu virtutum nulla est, 7.158. relatione ad subiectum dicitur gratia, & relatione vero ad actum dicitur charitas, 7.181. habiles gratiae non est otiosus sed activus, & operatus, 7.186. subiectivus est immediatus in voluntate, ibid, ad supernaturaliter actus opus non est, quod à gratia habuimus procedat; sed sufficit, quod ab actuall, 7.209. sola gratia est causa formalis nostrae justificationis, non autem actus contributio, nisi dispositio, & obiectum, 7.222. augmentum gratiae cadit sub merito de condigno, 7.223. status gratiae iuxta presentem Dei providentiam est conditio requisiuta ad meritum de condigno, 7.264. gratia praecedentibus meritis acquisita per augmentationem reluitur noviter iustificatio. Vide *Iustificatio gratia habitualis* in tenore moralis creari dicatur, non tamen in tenore rigoroso physico, 1.43. edicetur de potentia anima, non quidem naturali, sed obedientiali, qua ratione etiam dici potest aliquo modo creari, 1.44.

Gratia secunda in uito operum collata per augmentationem non est ita purum Dei donum, sicut prima gratia sine nostris meritis collata, 7.337. augmentationem gratiae cadit sub merito de condigno, 7.338. auger per actus etiam ipsa remissiores, 7.336. & hoc augmentum latim datur, 7.339. nullum est debitum operandi secundum toram gratiam, 7.366. aliud est loqui de gratia, qua per se induxit ex vi presentis dispositionis, aliud de gratia meritis praecedentibus restituenda, 7.363. & 369.

H

Habitual: peccatum. Vide *Peccatum habitualis*.
Habitus indifferens in genere moris dari potest, 5.327. habitus malos, ut sic formaliter quid priuativum importet, 6.29. habitus supernaturales in nobis propriè non creantur, 1.45. nulla ratio adducit pro creatione habituum supernaturalem, quæ non effudit in actibus ipsius supernaturalem, 1.57. solus concursus causæ materialis excludit rationem creationis à actione formaz, 1.58. supernaturales secundum substantiam non obstat habitum educationi, 1.60. neque spiritualis, 1.64.

Hominis in statu innocentiae suissent immortales, quatenus mortem actu non incurserint, 4.1. unde suissent immortales per gratiam, & ex divina beneficio, non autem per naturam, 4.3. quo sensu immortaliitas dici potest naturali homini in statu innocentiae, 4.5. tali immortaliitas non fuisset ex aliqua qualitate insula corpori, vel anima, 4.7. sed intrinsecè proveniret ex actu ligni virtutis, extremitate à specie Dei providentiae, & protectione, 4.11. haec immortaliitas non fuisset impossibilitas morientis, eo statu durante, non moriendo, 4.12. mors in statu, si fecerit suifert, non fultur pena, sed condito naturalis, 4.18. si virtus ligni vite fuit conservativa hominis in perpetuum, non fuit naturalis, sed supernaturalis, 4.23. quod si fuit naturalis, non fuit ad conservandum hominem profici in perpetuum, & semper, sed solùm ad diuturnum tempus, quoque translatu esse homo in Celum, 4.25. in statu innocentiae foli electi nati suissent, non autem reprobri, 4.35. & idem omnes, qui de facto salvantur, 4.38.

Homo in statu innocentiae potuerit absoluere loquendo prius peccare venialiter, quam mortaliter, ex paritate materiae, aut peccato aliquo ex obiecto veniali, ac etiam ex imperfecta deliboratione, 4.44. status innocentiae essentialiter importat immunatem à peccato mortali, 4.48. probabile est de facto primos parentes prius peccasse venialiter, quam mortaliter, 4.52. in quo sumus illius status facticius constitutus, & quæ mala exclusi, 4.53. etiam in statu naturæ lapse possumus prius peccare venialiter, quam mortaliter, & ita frequentius contingit, 4.61. quo in loco, & quæ poena sic decedens punitur, 4.67.

I

Ignorantia duplex præsumptionis, & simplicis privationis, 1.4. quomodo differat à simplici inadvertentia, & inconsideratione, ibid & seq.

Instrumenta artificium non sunt propriæ activa, 1.38. & seq. virtus activa ab agente instrumento impresa omnino accidentaliter se habet ad suum effectum producendum, 1.40.

Illapsum propriè dictus quid impoteret, 2.170.

Iustificatio quid sit, 7.1. errore de iustificatione evitandi, 7.2. est effectus formalis gratiae, ibid. non quidem physicus, & ex natura rei, sed moralis, & ex ordinatione divina, 7.6. quo sensu sit intelligendum, ibid. haec ordinatio non est novus, & ex trinfecta Dei fauor, subleque ipsius iustificatione, 7.7. iuxta hunc dicendum modum ponitur opus Dei magis gratuitum, 7.23. peccatum de potentia Dei absolute absque iustificatione gratiae

remitti potest, 7.46. gratia iustificationis, & peccati remissionis pertinet esse connexa ex natura rei, 7.5. sunt duas mutationes per absolutam Dei potentiam separabiles, 7.6. nulla in Deo est necessaria mutatio ad remissionem peccati faciendam sine forma inherente, 7.69. non tamen adeo perfecta est talis iustificatio, qualis est modus per infusionem gratiae, 7.82. quodnam est obiectum talis extrinsecæ condonations, 7.94. non potest tamen Deus remittere peccatum in eodem instanti, in quo committitur, 7.97. potest etiam iustificari peccator de potentia Dei absoluta, nullo eius actu interveniente per solam gratiam infusionem, 7.101. nec ratio voluntarii ad iustificationem spectat, 7.118. sed iusta regulariter concurrit, ut prævia disponitio ad gratiam recipiendam, 7.116.

Iustificatio includit infusionem gratiae, & expunctionem culpa, 1.1. que duas mutationes de facto sunt necessariæ connexas, 7.12. infusionis gratiae est natura prior expunctionis culpa, 7.114. quia gratia est causa formalis nostræ justificationis, ad quam spectat peccati remissio, 7.135. ut gratia culpam expellat, opus non est, ut eam in anima inventiat adeo simili sicut pro aliquo temporis instanti, 7.145. talis expulsio est effectus secundarius gratiae, 7.149. iustificatio dicitur opus solus Dei, auctor homo non concurrit ad eam, nisi dispositio, 7.221. ex duplice capite nostra iustificatione dicitur gratia, 7.222. in quo constat ratio perfectæ justificationis, 7.222. per subiectum iustificationis merita per peccatum mortificata resurgent, 7.104. Vide *Meritum*.

Iustificatio noviter restitutio portio gratiae, praecedentibus meritis acquista per augmentationem, 7.330. & restitutio gratia illis adæqua non tantum in genere gratiae, sed etiam in genere qualitatibus, 7.335. ut verò restitutio statim in ipso iustificationis instanti, vel postea, utrumque est probabile, 7.340. probabilitas tamen, quod restitutio in ipso iustificationis momento, 7.346. etiam gratia sacramentalis, & alia quæcumque sine meritis obtenta, aliquando restitutio noviter iustificato, vel nunquam, utrumque pariter est probabile, 7.347.

Iustificatio originalis in statu innocentiae necessariam habebat connectionem cum gratia sanctificante, 4.124. 125. se habebant, ut excedens, & excessum, & in quo talis excessus confiserit, 4.123. 124. illa necessaria connexio non erat ex natura rei, sed ex conditione illius status, 4.125. quodnam erat manus iustitiae originalis, quo pacto per collationem gratiae in baptismio auctoritativus originalis iustitiae, 4.85. 132. 134. non coniungit perfectio ultimorum, quæ modo faciat gratiam, 4.26.

Iustificatio meritorum augmentum gratiae de condigno, 6.223. probabile est fieri quilibet opere bono, etiam si non sit à charitate imperatur, 7.279. debet tamen tale opus esti ex officio ex ipsius auxilio gratiae actualis, 7.272. cur justus in quolibet opere bono in promptu habeat auxilium gratiae actualis, non sit peccator, 7.282. status gratiae non est circumstantia concomitans bona opera ipsius, sed omnino antecedens, 7.284. probabile est etiam opus positivo, felicitate, non omnia eius opera bona est vita eterna meritoria nisi finit à charitate elicita, vel imperata falso virtualiter, 7.287. ad hoc sufficit ordinatio in finem supernaturalem actualis, vel virtualis, proxima, vel remota, 7.288. qualis ordinatio remota sufficiat, 7.289. etiam iustitia hanc viam, si non omnia, fatem ex maria opere, opera bona iustorum fuit vita eterna meritoria, 7.299. & 300. qualiter haec connecti debent cum prima intentione remota, illa omnia in Deum ordinante, 7.289. & 302. etiam ea ex causa fufici, quod iustus ex ipsius fute, omnia que tua in Deum referat, 7.303.

Iustificatio per actus remissiores etiam, si cetera ad sint conditiones, meretur gratia augmentationem, & gloriam de condigno, 7.356. & hoc augmentum latim datur, sicut pro aliibus intensis proportione servata, 7.359. nullatenim appetit necessitas differendi hoc augmentum in finem virtutis, vel ad principium gloriae, 7.360. & 361. non est sed admodum ratio de augmento gratiae actibus remissis correspondens, cum primò fiunt; & de augmento respondente meritis praecedentibus, 7.362. atus etiam remissus est, de bonis, & praemidianus, 7.363. & tanta potest esse multitudine actuum remissorum, ut nedam adaequat, sed etiam superintensionem aliorum, 7.372. hominem esse justum dupliciter intelligi potest, 6.255.

L

Lex externa, naturalis, & positiva, divina, vel humana sunt regula morum remota, & extrinseca, intrinseca vero, & proxima est ratio nostra nobis leges illas proponens, 5.11. & haec rursus duplex est, primaria, quæ dicitur Synderesis, & secundaria, quæ dicitur Conscientia, ibid. regula remota, & extrinseca est infallibilis, & semper recta, extrinseca vero, & proxima, licet sit semper vera, & recta practice, interdum est fallibilis, & falsa speculative, 5.160. quid sit lex propriæ dicta, & quæ dicatur externa, naturalis, & positiva, 5.166. & 6.65. lex interdum precipit actus bonos quoad substantiam, non curando de modo

adim

Index Rerum Notabilium.

adimplectionis, 5.257. lege externa deficiente deficeret etiam bonitas, & malitia actuum, qui dicuntur intrinsecæ tales, 6.30. lex naturæ, & lex naturalis propriè loquendo non sunt idem, 6.65. 92. lex naturæ, quæ est judicium divini intellectus est lex tantum indicans, & iudicans, non imperans, 6.65. 97. lex externa divisa per quid distinguuntur à positiva, & temporali, 6.84. lex divisa per quid distinguuntur à moralis, 5.5. importar formaliter habitus, 5.10. imputabilitas sequitur moralitatem, ut pafio, 5.12. est effectus physice entitatis auctus liber, non essentialis, 5.19. non importat quid positivum physicum absolutum, vel respectum actus intrinsecorum, 5.24. 25. sed ens rationis materialis, & fundamentalis, 5.26. ius species sunt tres, bonitas, malitia, & indifferentia, 5.29. pariter duplex est imputabilitas, alia physica, alia moralis, & haec sequitur moralitatem, ut passio, 5.12. libertas exercitii proxima est fundamentum moralitatis, 5.15. quare in Christo fatus fuerit remota, ibid.

Luxuria et vi nominis quid propriè significet, 3.68.

M

Macula non est tantum pena, sed vere, & propriæ culpa habitualis, à qua homo peccator denominatur, 6.234. non includat privationem gratiae sanctificantis, 6.258. 262. optimè explicatur per moralem quandam indignitatem importatam, per ordinationem ad penam, 6.282.

Malitia est humani, alia naturalis, alia moralis, & haec rursus, alia formalis, alia obiectiva, 5.158. formalis constituit in defectu alienigena, vel aliquorum, sicut actus secundum rectam rationem debentur, 5.159. non ponit aliquid reale, & physicum in actu, 5.162. ad malitiam contrahendam opus non est, quod sit directe volta, & intenta, sed sufficit voluntarium interpretationem, 5.192. regula generalis ad dignoscendam malitiam essentialiem, vel accidentalē, in actu, 5.192. & 2.13. malitia moralis formaliter in privato consistit, non in positivo, 6.3. ratio hujus à priori, 6.11. nec etiam in positivo morali, 6.15. neque in negativo, 6.20. non in positivo, 6.17. malitia naturalis alia primaria, alia secundaria, 6.91.

Malum formaliter in privatione boni constitut universalia loquendo, 6.2. privative tantum opponit bono, non contrariet, 6.28. de ratione ipsius est esse contra legem, 6.65. Vide *Peccatum*.

Martyrium iustificat, & gratiam martiri conferit non tantum ex opere operantis, & per medium meriti, sed etiam quodammodo ex opere operato, 6.149.

Meritum de congruo non habet strictam, & rigorosam cum premio connexionem, 7.234. non solum actus charitatis, sed etiam aliarum virtutum ab homine iusto facti in statu gratiae sunt de coniuncta vita eterna meritoria, 7.269. probabile est quemlibet actum bonum ab homine iusto officio est vita eterna meritoria, et hoc non sit à charitate imperatus, 7.270. dum modò tamen non sit per naturalis, sed ex specie gratiae actualis auxilio eliciti, ibid. & 2.97. quia ratione forma dignificans personam, etiam opera ejusdem ex gratia elicitur dignificat, 7.280. In tali causa actus virtutis acquisitio, licet intrinsecè, & ex obiecto est naturalis, tamen extrinsecè, & quod modum est supernaturalis, 7.283. 299. quia transferit ad superiorum ordinem, tunc ex dignitate performance operantis, tunc ex influxu speciali auxilli, 7.28. probabile est etiam oppositum, felicitate, opus bonum iusti non esse de coniuncta meritoriorum, nisi sit à charitate imperatus salem virtualiter, 7.287. Ita relatio iustitiae in Deum sit necessaria conditio ad meritum in quovis opero bono, 2.295.

Merita per peccatum mortificata revivificant per subsequendum iustificationem, 7.304. revivunt secundum tuonum jus, quod ante haberunt respectu præmissi essentialis, 7.306. qui merita redirenta, non autem peccata sensu dimissa, 7.308. differunt inter opera mortua, & mortificata, 7.310. non id melior, est illi conditions, qui peccat, quām qui non peccat, 7.311. & 375. cur ob peccatum superveniens non extinguatur jus præcedentium meritoriorum ad gloriam, sed tantum suspenderat, 7.312. hæc meritorum revivificant partim est ex misericordia, partim ex justitia, 7.384. quomodo id sit declarandum, 7.318. 320. talis in meritorum reparatio supponit misericordiam, & perfectior per justitiam, 7.333. quo sensu dignè dicitur peccator per merita præcedentia mereri sui lapsum reparationem, 7.324. hæc reparatio non sit ex sola iustitia in actu contritionis fundata, 7.325. duo sunt spectanda in illis meritis, 7.326. absolute loquendo, hæc reparatio magis est opus misericordia, quām iustitia, 7.328. sicut merita refurgunt ad gloriam, ita ad gratiam iustitiae, 7.329. sicut merita refurgunt ad gloriam, nisi ex gratia, & iuxta proportionem, 7.330. vide *Iustificatio*.

Merita valorem non habent ad gloriam, nisi ex gratia, & iuxta proportionem, 7.332. valor præcedentium meritorum non autem ex quantitate gratiae in ipso novæ iustificationis instanti inserviat, 7.340. non concurrunt ad gratiam, ut dispositio physica, sed moralis, 7.362. quare ex duratione, & continuatione actus meritorum non crevit, at meritorum in infinitum, 7.373.

Moralitas in actu humano nec solam importat directionem, aut dirigibilem à recta ratione, nec solam eius libertatem, sed utramque simili, primam quidem in recto, & formaliter, alteram reò in oblique canum, & fundamentaliter, seu pro conuertate libertate etiam moralis, 5.5. importat formaliter habitus, 5.10. imputabilitas sequitur moralitatem, ut pafio, 5.12. est effectus physice entitatis auctus liber, non essentialis, 5.19. non importat quid positivum physicum absolutum, vel respectum actus intrinsecorum, 5.24. 25. sed ens rationis materialis, & fundamentalis, 5.26. ius species sunt tres, bonitas, malitia, & indifference, 5.29. pariter duplex est imputabilitas, alia physica, alia moralis, & haec sequitur moralitatem, ut passio, 5.12. libertas exercitii proxima est fundamentum moralitatis, 5.15. quare in Christo fatus fuerit remota, ibid.

Mutatio quid formaliter dicat, 1.139.

N

Natura omnis est ex se communicabilis pluribus, 2.4. nulla natura creata est de se hæc, & singularis essentialiter, 2.6. & seq.

Natura specifica sunt necessariæ inæquales in perfectione essentiali, 2.31. quid dicendum de individuo quodam perf. etionem individuali, nūc comparatis, 2.38. predicatione naturæ communis de pluribus non fundatur tantum in eorum similitudine, sed super unitatem, & identitatem formaliter eiusdem naturæ in illis pluribus, 2.40. unitas naturæ formalis non est sola unitas similitudinis, 2.44. universalitas non convenit naturæ à parte rei, bene tamem communitas per indifferentiam, 2.45. unitas naturæ formalis est de ipsa demonstrabilis à priori, 2.47. praedicabilitas de pluribus convenientiæ naturæ universalis est praedicabilitas proxima, & non tantum remota, 2.48. unitas universalis est maior unitate formalis, 2.50. notabiliter dicitur inter predicationem actualium, & aptitudinem naturæ de suis inferioribus, 2.52. unitas universalis non est sola unitas similitudinis, 2.53. unitas universalis non est unitas realis, sed rationis, 2.54. ut intellectus faciat universalitatem in rebus, opus est, ut aliquo modo confideret naturam alter, quām sit à parte rei, non quidem divisiue, sed præcisive, 2.55.

Natura rationalis non sensu dicatur regula morum, ac humanæ actionum, 6.72.

Negatio duplex, 4.149.

O

Obediens specialis honestas in quo constat, 6.85. non eo ipso, quod obiectum est à lege preceptum sit obiectum obediens, ut est specialis virtus, ibid.

Obiectum ad potiam quis sit necessaria proportio, 2.147. obiectum etiam sit inter illa necessaria unio, 2.148.

Offensa gravitas non credit adæquate ad dignitatem personæ, sed proportione servata, 6.180.

Omnis pura libera dati potest, 6.121. ac etiam culpabilis, & peccaminosa ab soluto loquendo, 6.98. quo pacto omittentes culpabiles iteratae corruptant virtutem, & generent virtutem oppositum, 6.129. omittens culpam quo tempore contrahatur, 6.132. & seq. omittens in fono, velebitate secuta non debet dici præceptum peccatum, sed potius effictus peccati, 6.139. regula generalis ad dignoscendum, quando opus ex libera appositione causa secutum, vel omisso, finit voluntaria operantis, & peccaminosa, 6.152.

Opinio prout distinguuntur à scientia uidit fit, 5.40. non omnem formidinem debet excidere pars oppositæ, aliquoquin opinio non est, ibi que debet opinio probabilis conferi, 5.41. quænam opinione probabilis, ibid. non quia aliqua opinio est tunc, id est probabilior, 5.42. quando una opinio dicitur ratio alia à peccato, hoc est intellectum de peccato materialiter sumptu, non formaliter, ibid. licet sequi probabilitatem in concerto tutoris, sed minor probabilitas, 5.43. imo hæc etiam sequi minus probabilem, minime rutam, in concurso probabilitoris, & tutoris, licet non semper expediat, 5.46. quia opinio probabilis, ut sic, excludit dubitationem, & suspicionem, & dat modum prudenter operandi, quantum sit etiam evitandum peccatum, ibid. sola veritas determinat intellectum ad alteram partem fine alterius formidinem, non autem probabilitates, 5.49. non est dannandum ulcus probabilitatum, sed abulus, 5.58. Ponitque interdum diffusarunt in quibusdam casibus iuxta probabilem contraria probabilitas, 5.59. auditoria Recentiorum cur præferenda antiquis in controversiis moralibus decidendi, 5.61. falso est utrum probabilitatum trinum solum ab his annis invaluisse, 5.61. & 62. quavis tempore fecerat, ita ad gratiam servata proportionem, ibid. & seq. Vide *Iustificatio*.

Merita valorem non habent ad gloriam, nisi ex gratia, & iuxta proportionem, 7.332. valor præcedentium meritorum non autem ex quantitate gratiae in ipso novæ iustificationis instanti inserviat, 7.340. non concurrunt ad gratiam, ut dispositio physica, sed moralis, 7.362. quare ex duratione, & continuatione actus meritorum non crevit, at meritorum in infinitum, 7.373.

bus

Index Rerum Notabilium.

bus non exceptis, 5.64. natus probabilitatum inventus est non ad conscientias relaxandas, sed ad scrupulos tollendos, 5.78. durante dubio practico fave stricte, sive largè sumpto tenetur se qui tutorem partem, 5.82. via probabilitatis est via veritatis practice, 5.95. quanta inquisitio requiratur ad asequendum hanc practicam veritatem, & certitudinem moralem in opinione probabili, 5.99. veritas practica stare potest cum falsitate speculativa, 5.108.

Opinio probabilis quo pacto differat ab erronea, 5.114. quale iudicium, & in quo certitudinis gradu debeat intervenire in exercitu opinionis probabili, 5.116. veritas practica diversa à speculativa in moralibus necessariis eti admittenda, 5.123. ad recte operandum requirit ad summum physica, vel metaphysica certitudine de probabilitate opinionis, & hoc estatis actionis, non autem certitudo de veritate opinionis, & honestate actionis in se, 5.129. quo pacto sequi possimus opinionem probabilem, est cognoscamus oppositum esse probabilem, 5.127. quo pacto in exercitu opinionis pro habili interuenient iudicium ne dum moraliter cerum, sed etiam physica, quod actio sit licita, & honesta, 5.129. in quo consistat infallibilitas, & certitudo iudicij prudentialis ad honestum operandum necessarii, 5.132. cur probabilitas doctrina sit bona regula curandi mortis animalium, non corporis, 5.134-143. cur etiam sit sufficiens ad honestatem actus in moralibus, sed vero ad validitatem actus in sacramentalibus, seu sacramentorum administratione, 5.136. non licet in omni materia sequi minus probabilitatem, & tutam in concurso tutoris, & probabilitatis, 5.138. in questionibus de materia iuris valet probabilitatum ulus, non vero in questionibus de materia facti, 5.142. cur medicus in mendendo nequeat sequi probabilitate reliqua probabilitori, & tutori, 5.143. cur non licet in se ferente sententiam, 5.144. nec Rex in bello gerendo, 5.145. valet probabilitatum nos in questionibus concernientibus honestatem actus, non vero ejus validitatem, 5.146-153. in questionibus primi generis per solam probabilitatem perveniant ad eum moralis certitudinis gradum, qui necessarius est ad prudentem agendum; in aliis vero solum per probabilem, & tutio rem 5.136-146. 148.

Originalis peccatum quid sit, 4.71. Vide Peccatum originale.

P

Peccatum actualis formaliter in privato consistit, non in positivo, 6.3. per hoc melius declaratur, Deum non esse causam peccati, 6.5. & seq; nec etiam consistit in positivo morali, 6.15. privatio conformitatis ad legem, & rationem praeditae in actu ipso regulationem positiwam distinguit, 6.16. omne peccatum est malum, quia aliqua lege prohibitus, 6.20. 65. est privatio debitis recompensis, sed etiam in fe absoluto, 6.37. quonodo declaranda sit hoc privatio debitis recompensis, & quonodo sit ex immediatestum subiectum, 6.44. quae sit recompensa debita in violatione praecipit negativi, 6.50. quo pacto adhuc species distinguuntur peccata extrema eidem virtuti opposita, 6.55. ac etiam peccata omissionis, & commissionis eidem virtuti opposita, 6.64. quid sit peccatum philosophicæ, ac theologicæ conformitatis, 6.65. de ratione peccati utrummodo modo est eis contra aliquam legem, ib; quo sensu imparet inconvenientiam ad naturam rationalem, 6.71. quo sensu natura rationalis sit regula morum, ac humanaum actionum, 6.74. objectum actus intrinsecus malo est malitia peccator est, ibid.

Peccatum habituale cur tale dicatur, 6.234. aliud est originale, aliud personale, 6.235. habituale personale in sola, acutu, da privatione gratiae confitente nequit, 6.237. neque cum connotato ad peccatum actualis præteritum, 6.240. privatio gratiae materialiter tantum, & per accidens iuxta dispositionem præfatis providentie spectat ad rationem maculae, & peccati habitualis, 4.153. & 6.248. 255. non tam est formaliter habitualis peccatum, quam effectus ab eo demeritorum causatus, 6.153. quo pacto dici possit includi in habituali peccato, 6.253. quare non sit eadem ratio de peccato habituali originali, & personali, 6.258. 259. an univocatur in ratione peccati habitualis, ut sic, 6.260. peccatum præteritum non concurrit intrinseci, & esentialiter ad constitutionem peccati habitualis, & permanentis, 6.265. neque etiam ut non revocatum, vel retrahatum, adeo ut alius negatio sit pars formalis, vel faltem conditio esentialiter requisita, 6.269. nec etiam ut à Deo non condonatum, neque remissum, quasi talis negatio sit pars formalis ipsius, vel conditio esentialiter requisita, 6.273. nec etiam bene explicatur per negationem conformitatis ad legem justam in actu præterito, & ad justificatrem in actu futuro, 6.278. actio peccaminola prædicta confitetur manere moraliter in oblatione ad ponam, & reatu ex ea contra, 6.282. quamvis autem hec obligatio per duas illas negationes explicari soleat, non tamen illas formaliter importat, 6.285. & 355. neque permanentia moralis peccati in eo formaliter consistit, quod est Deum habe-

Index Rerum Notabilium.

habere ius ad puniendum illud, nam tale ius potius ex praefata obligatione resultat, 6.393. neque habituale constitutum peccatoris est ipsum peccarum phisice præteritum, theologicæ permanentis in ordine ad divinam legem, supposita negatione voluntaria retractationis, & remissionis à Deo, 6.294. quo pacto ex permanentia moralis actus, raterit dicatur homo realiter peccator, 6.198.

Peccatum, habituale, formaliter est reatus, vel obligatio ex actu peccaminolo contracta, qua statim ac quis peccavit, realiter obligatur ad ponam peccato correspondente, 6.303. non quidem, ut sit reatus propter led ut reatus culpe, hac enim duo omnino distinguuntur, quia in primo sensu talis obligatio est denominatio extrinseca sequens actu divinae ordinatiois, & in secundo sensu sequitur actum peccati, & dicitur dignitas peccati, 6.320. 334. 303. quonodo divina voluntas non sit ponenda proxima, & immediata causa illius passiva obligatio ad ponam, in quo peccatum habituale consistit, 6.305. 306. quo pacto adhuc bene salvetur in peccato distinctio remissionis culpe a solutione penitentiæ debite, 6.314. ordinatio passiva ad ponam, in quo confititur habituale peccatum, & dignitas peccati contraria ex peccato commisso, 6.318. qualis sit ista permanentia moralis peccati physice, & præteriti, & quonodo explicanda, 6.325. non potest manere debitus ad ponam aeternam cum remissione peccati, 6.348. 361. tres relationes post actum peccaminolo contractas considerantur, 6.334. aliud est locum de pena damnationis aliud de pena satisfactionis a Sacerdote imposita, 4.106. & 6.146. 347. 362. ad peccatum habituale sufficit voluntarium in causa, 6.353. quonodo negationes retractationis, & condonationis spectent ad obligationem passivam ad ponam, in quo peccatum habituale statutum, 6.355. 356. obligatio ad ponam aeternam, in qua mortaliter habituale consistit, est ad ponam aeternam damni, non tenus, 6.362. quo pacto etiam veniale habituale explicetur per ordinacionem ad ponam temporalem fibi debitum, & aqualem, 6.364. etio obligatio passiva ad ponam sit eiusdem rationis in omni peccato; adhuc amen peccata habitualia species distinguuntur, secundum quod à diversis culpis actualibus talis obligatio oritur, 6.395.

Peccatum onus non licer regulariter non contingat sine aliquo actu; absolute tamen contingere potest, 6.98. nulla potest habere nisi agiari repugnante physica, 6.102. neque moralis, 6.104. & hoc nedium afferi debet de omissione interiori, sed etiam exteriori, 6.105. & seq; quandam actus omissons culpabilis coniunctus sit peccatum, 6.109. quid dicendum de actibus cum obleviantia precepti incompossibilibus, qui eliguntur postquam statutum non obleviantia preceptum, 6.110. & seq; supposito libertatis impedimento, tempore, qui currit praecipuum affirmatum, tum omisso rei precepte non imputatur ad culpam, sed tantum quando libere data sunt causa illius, 6.98. & seq; quam proprie dicuntur peccata in causa, five omissons, five commissions, 6.134. & seq; in his causis censuræ insiguntur propter actus malos prædictos posito effectu, & actu externo, tandem mera conditio, 6.147. 148. que tunc humano ligant, non implicantur in causa remota, sed tantum proxima, 6.151. regulæ ad dignoscendum, que omissons imputari debent secute ex apposita causa, ibid.

Peccatum originale quid significet, 4.71. est verè, & propriè peccatum, 4.72. quonodo dicatur voluntarium, ib; variis erroris de peccato originali reicti, 4.73. non est ipsum Ad eum ponam, poteris imputatur quis proprium, vel communis singulorum, 4.74. et tamen effectus illius, ibidem, neque est ipsum Ad eum peccatum in nobis moraliter perseverans, donec condonetur, 4.76. sed est in singulis multipliciter, & singulis propriis, 4.77. & seq; peccatum Ad eum poteris induc debitum contrahendi originale peccatum, quando erunt, non autem ipsam originalem culpam, 4.82. peccatum originale aliud est originale originans, aliud originale originatum, ib. Ad hanc præceptum de conservanda ibi, & posterius iuris originali accepta, 4.89. & 6.159. reatus duplex, aliis ponam, aliud culpe, 4.94. probabile est peccatum originale confitente in reatu culpe ex inobedientia Ad eum posterius elicita, 95. 98. reatus, & obligatio ad ponam sumi potest, vel pro definitione, & ordinatione ad ponam ex voluntate divina; vel pro dignitate, & merito ponam ex ipso actuali peccato resiliens, & hoc secundo modo est habituale peccatum, vel originale, 4.104. dignitas ponam est aliqui postuers peccato actuali, & tranleante, non autem habituali, & permanente, 4.105. peccatum originale non consistit in priuatione iustitiae originalis actus, 4.112. neque in priuatione gratiae habitualis gratum faciens, 4.116. in hoc rerum ordine est diversa rationes specifices ab eo, quod contingit in puris naturalibus, 4.118. neque consistit in sola priuatione iustitiae originalis debitis, prout importat habitum à gratia sanctificante distinctum, 4.123. sed adaequate consistit in priuatione uiriusque doni, 4.126. Quatenus habe-

Index Rerum Notabilium.

tamen talis privatio connotat actuale Adami peccatum, ex quo oritur, 4.129. quonodo eadem carentia iustitiae originalis sit culpa, & ponam sub diversa ratione, 4.136. differunt inter malum penitentie, & malum culpe quoad voluntarium, 4.141. cur privatio gracie habeat posteriori iure rationem culpe in peccato originali, quia in habituali personale, 4.142. peccatum orig natus, 4.149. privatio iustitiae originalis includit virtualiter privationem gracie ob necessitatem connexionem, quam habebat ita statu innocentie, 4.154.

Ponam duplex diuini, & sensus, 4.155. duplum habet significationem, vel sumptum pro supplicio, vel pro folo, & simplici in commendando, 4.156. peccato originali ponam danni correspondere, ibid. non tamne panis ignis, 4.159. hac enim soli mortaliter actuali correspondet, 4.160. immo nec ultimum sum habituri dolorem vel tristitiam parvuli decedentes cum originali, 4.163. maior, est ponam danni, quam ponam sensus, 4.161. hac dicitur in infantibus multissima, quia accidit eis sine tristitia, ibid. quid dicendum de pao carceris, & detentoris localis, 4.173. infantes constituti sunt à Deo statu quodammodo medio inter beatos, & damnatos, 4.177. peccatum naturalia non induc nec panam aeternam, nec temporalem transgressoribus, nisi ex lege positiva Dei superaddita, 4.178.

Potestem est necessaria ad delendum peccarum secundum legem Dei ordinariam, non simpliciter, 7.101.

Præceptum obligari ad aliquod liberè faciendum, vel non faciendum hoc, vel illo tempore; & ante illud tempus obligari ad non apponendum libere causam faciendi, vel non faciendo hoc, vel illud tali tempore, 6.145. præceptorum gravitas, & levitas penes quid attendi debet, 6.159.

Q

Qualitas aliqua infusa corpori, vel anima non reddetur homines in statu innocentie immortales, 4.7. qualitas aliqua noxia, vel morbida, quia ex peccato Ad in carne nostra infusa sit, & ex carne in animam refundatur, peccatum originale non confitetur, 4.73. non torquentur spiritus in inferno per imprefectionem qualitatis, qui reduntur capaces ignis ardoris formaliter cruentiani, 3.125. neque per qualitatem spiritualium corum naturæ contrariantib; ab ipso igne producent obedienciam elevato, 3.129. alligatio porrentriorum spiritualium in eis non fit per aliquam qualitatem spiritualium, quia sit earum impeditiva, 3.141. non est possibilis qualitas aliqua supernaturalis, quia ex natura rei sit potens confitire aliquem filium Dei, aut cum necessitate, ut illum in filium adoptet, 7.37.

Quantitas, qui explicatur per multum, & parvum, quando nam habeat rationem circumstantiam, & quando transfit in rationem obiecti confitens primam, & essentiale bonitatis, vel malitiae speciem, 5.223.

Quis, quid, ubi, quibus auxiliis, cur, quonodo, quando, sunt humanorum actuum circumstantie, 5.205. Quis non significat ponam ipsam, qui est operationes principium, sed conditionem eius, & statum, ibid. Quis non significat ipsum obiectum substantialis operationis, sed importat quantum, vel qualite, ibid.

R

Ratio, sed dictamen prudentialis rationis est intrinsecata, & proxima regula humanarum actionum, 5.11. & hac ratio ratione rationalis dici solet regula morum, & humanarum actionum, 6.72. non est necesse, quod semper sit recta speculativa, & sed sufficit, quod sit recta practicæ, 5.20. 27. 67.

Regula humanarum actuum proxima, & remota quonam sit, 5.11. regula ad dignoscendum bonitatem essentiale, vel accidentalem in actu, 5.124. regula generalis ad dignoscendum malitiam essentiale, vel accidentalē, in actu, 5.192. & 213. regula notanda ad discernendum inter mortale, & veniale, 6.175. regula generalis deinceps deinceps, & ordinacione ad ponam ex voluntate divina; vel pro definitione, & ordinatione ad ponam ex voluntate divina; vel pro dignitate, & merito ponam ex ipso actuali peccato resiliens, & hoc secundo modo est habituale peccatum, vel originale, 4.104. dignitas ponam est aliqui postuers peccato actuali, & tranleante, non autem habituali, & permanente, 4.105. peccatum originale non consistit in priuatione iustitiae originalis actus, 4.112. neque in priuatione gratiae habitualis gratum faciens, 4.116. in hoc rerum ordine est diversa rationes specifices ab eo, quod contingit in puris naturalibus, 4.118. neque consistit in sola priuatione iustitiae originalis debitis, prout importat habitum à gratia sanctificante distinctum, 4.123. sed adaequate consistit in priuatione uiriusque doni, 4.126. Quatenus habe-

Relatio prædicta natura suu terminum est chimera, 1.134. magis, quae prædicta fundamentum, 1.157. non est contraria ratione relationis extrinsecus adventensis, quod necessariè reflectit postis quibusdam prævis ex parte extremorum; sed folium, quod necessario refutat ex natura ipsa extremorum, 1.142. respectus unionis non spectat ad prædicamentum passionis, 1.160. relatio charitatis in Deum sit necessaria conditio in quovis operibus boni iustorum, ut sit de condigno meritorum, 7.295.

Retus ponam, & rausus culpe di sioguntur; primomedio sumitur pro deputatione divina ad ponam; secundo modo pro fola

Index Rerum Notabilium.

sola dignitate peccata ex peccato patrato resultante, 6.203, 220.
4.32. reatus culpe secundo modo sumptus constituitur peccatum habitualis, 6.318. reatus ad penam eternam non potest manere cum remissione peccati, 6.318, 361. Vide Peccatum habitualis.

Remissio peccatorum sit per aliquam formam intrinsecum inherenterem, 7.1. est effectus formalis gratiae habitualis, non quidem physicus, & ex natura rei, sed moralis, & ex ordinatione diuina, 7.6. potest de potentia Dei absolute fieri absole infusione gratiae per solam extrinsecam condonacionem, 7.64. vel etiam per solam gratiae infusionem nullo interveniente peccatoris actu, 7.101.

Reratracatio est necessaria ad remissionem peccati propria actione contricti iuxta præsentem Dei providentiam, non autem de potentia Dei absoluta, 7.191. negatio reratracationis non est pars formalis peccati habitualis, aut condicio essentiarum requisita, 6.2.69. quomodo huc negatio specifica ad obligacionem passivam ad penam, in qua peccatum habitualis statutus, 6.355. 356.

S

Sacra menta non sunt instrumenta physica gratiae sed moralia, 1.37.

Secrum cordis quid significet, 2.242. quo sensu solus Deus dicatur seruari cordium secreta, 2.243. & seq. non est fidei dogma angelos in communi cordium secreta cognoscere non posse licet sit valde conseruare de angelis malis, 2.246. secrum cordis non est esse angelorum in politica angelica in omni rigore, 2.303.

Species intelligibiles non sunt in angelis per modum naturalis sequela, nec ex natura sua coevæ, 2.137. nec omnium rerum species sunt naturaliter eis debitis, 2.133. non sufficit species non sunt ab essentia angelorum, ut eius passiones, 2.159. nec sunt accidentia cuius inparabilita, 2.160. species minus universalis potest magis universale representare, non è contraria, 2.176. species à Deo infusa non sunt essentialiter, & per se acquisitae diversa, 2.184. nequit dñe species infusa infinitorum obiectorum representativa, sive non tot, quia plurimum, quia infinita est perfectionis, 2.187. & seq. disparities species divinarum essentiarum representantibus ab ista, 2.191. duplex continentia modus inferioris in superiori, & ex qua continentia arguitur infinitas in continente, 2.194. non est eadem ratio de infinitate potentiae activæ, atque sufficiantia, 2.200. nequit eriam una species esse ratio distincte cognoscendi plures quidditates dispositarum, estd non infinitas, 2.203. sicut implicari possit unam speciem impressam plurimum quidditatem dispositarum representantium; ita pariter expressam, 2.205. non posset intellectus talium specieis nec adequat, nec inadequat, 2.212. si tali species daretur, ipsa quoque aliqua egerit determinatione ad intellectum huius, & illius obiecti, 2.214. quomodo obiecta prima & adaequata potentiarum affigari debent, 2.219. spe.

T Empus, & motus differens non datur, 2.103.
Trifititia de amissione beatitudinis an sit dicenda pena sensus, vel danni, 4.156. quare infants sine baptismis decedentes non sunt trifititiam habentur de amissione beatitudinis, 4.174.

V

V Italitas physica non est de conceptu actus vitalis, sed sola vitalitas intentionalis, 2.193. quo sensu actus vitalis dicitur immensus, ibid.

Universale magis cognosci potest per speciem minus universalis, 2.176. unitas natura formalis non est sola unitas similitudinis, 2.224.

Voluntas divina est prima regula contingentium ad extra, non vero necessiariorum, 6.77. voluntas affectuori potest minori bono relatio majori, & efficacius proposito, 3.33. & seq. quo sensu dicatur sequitur, ductum intellectus, 2.32. nequit vellemus sibi ratione mali, 3.49. licet effectus efficaci neque appetere impossibile, ut sic propositum, bene tamcius inefficaci, & conditionato, 3.51. volitus simplicis complacientia sufficit ad meritum, & demeritum, 3.53. distinguuntur in absolutum, & conditionatum, 3.55.

Voluntarium directum, & expressum licet requirat actum, non tamen voluntarium indirectum, & interpretativum, 6.99. 108. 114. voluntarium virtuale, & indirectum, ac interpretativum dupliciter sunt foli, 6.114. 115. voluntarium in factu & similitudine quomodo differat à voluntario, in causa, 6.134. 140. aliud est officium voluntum; aliud voluntarium, 6.142. aliquid potest dici liberum, & voluntarium, mediocri, & in causa dupliciter, 6.15. quodnam voluntarium sit de ratione habituali, peccati, 7.111. 125. & 239. 243.

Illustrationis quid sit, 4.59.

F I N I S.

DISPU-

DISPUTATIO PRIMA DE RERUM CREATIONE, ET GUBERNATIONE.

QUÆSTIO PRIMA.

An potentia creandi creature communicari possit.

UNIONIA hæc disputatio de Creatione valde philosophica est; & de natura creationis, ut à generatione differt, quæplura dicta sunt in Philosophia, & Metaphysica praesertim *disput. 12. q. 4. art. 1.* & paucis casis expeditiōnēm, vel alteram questionem pectrantando magis controveriantur. Ut autem contaret ex titulo proprieto, invenit quæstio de potentia Dei aboluta, an telicetur alicui creatura communicari possit virtus productiva alicuius ex nihilo, seu creativa; & agitur quæstio in duplici sensu; primo quidem, utrum creatura possit ex causa principali talium creare sicutem vero, ut latere aliquid possit ex instrumento. In qua controversias extant sententiae due extremes, & una media; Prima quidem afferit, quod licet de facto nulli creature communicata sit virtus creandi, aut tamen non apparet rationem convincentem, cur id repugnet; cumque quicquid non implicat contradictionem, Dei potentia negandum non sit; concludit à Deo fieri posse taliter creatum, qui haberet vim creandi, & nudum per inuidum causam duxatax instrumentalis, led etiam principialis, ita Durandus 2. d. p. q. 4. Gabriel *ibid. art. 2.* quibus ex Recensionibus adhuc Malonius *disput. 1. cap. 5.* & Ariaga *disput. 11. Phys. art. 5. subsec. 2.* ubi aut nolla ratione probari repugnant, & probabiliter appareat posse à Deo producere creaturam aliquam habentem virtutem ad creandum non solum ex causa instrumentalis, led etiam, ut causam principalem; quid autem sit causa principialis, & quid instrumentalis supponit ex dictis *disput. 7. Phys. q. 5.* ea enim est quæ propria, & intrinseca virtute operator, & attingit effectum principaliiter intentum, instrumentalis vero, quæ non sit attingit effectum principaliiter agentis, led disputationis & interventi agenti principali, ut loc. cit. fusè declaravimus.

Secunda lalentia in alio extremo docet nullam creaturam posse aliam creare nec per modum causa principialis, nec per modum instrumentalis, adeo ut virtus creativa, seu productiva ex nihilo independenter subiecta sit in causa Dei propriæ, & communis incomunicabilis creatura; ita fert communio Scholasticorum sententia D. Thom. 1. p. q. 45. art. 5. Ocham cum Nominalibus 2. d. p. Scotus cum suis 4. 4. 4. 1. q. 2. art. 3. Radap. 2. controv. 2. Arretin. 4. d. p. 4. Faber 2. *disput. 4.* Averro. p. 1. q. 4. 5. *sel. 5.* ubi Molina, Valentia, Valquez, Ruiz, Falolus, & alii. *Opvied. controv. 13. Ph. punc. 4.* Mortian *disput. 3. Phys. q. 28.* & alii ampliores. Tertia tandem lalentia media afferit repugnare quidem creaturae esse causam principalem creationis, non tamen instrumentalis; distinguunt tamen ad hoc de instrumento naturali, & obedientiali, & alii non posse quidem creaturam affini, ut instrumentum Dei ad creandum, id est tanquam instrumentum ex natura sua ad creationem institutum, & accommodatum, quomodo vis pro-

Medit. in Secund. Sententia.

ductiva ignis convenit calori; vel immediatè, & intrinsecè attingendo effectum ultimum agentis principalis, vel saltem attinendo extrinsecè, & producendo dispositionem conaturalem ad effectum ultimum juxta varias opiniones de activitate instrumenti; addit tamen elevari potest ad creandum, ut instrumentum Dei obedientiale; adeo ut licet creatura communicari nequeat virtus instrumentalis, conaturalis creandi, bene tamen obedientialis, & supernaturalis; quare concludunt, quod licet nulla creatura etiam per potentiam Dei abolutam possit esse causa principialis creationis, neque instrumentum ex natura sua ordinatum ad creandum; non repugnat tamen esse instrumentum supernaturale perpotentiam obedientiale elevatum à Deo ad creandum aliquem effectum; illud enim dictum est futurum instrumentum, quod licet ex natura sua non sit ordinatum ad talen effectum; ordinatur tamen ab agente, quatenus ad effectum proprium ipsum causam principialis elevatur; Ita ex Recensionibus quam plures Suarez, *disput. 20. Met. sel. 3.* Hurtau. *disput. 12. Phys. art. 6.* Albertin. *tom. 1. q. 1. art. 1.* Lezana *tral. 7. disput. 9. 3.* Amicus *tom. 2. disput. 2. sel. 4.* & alii. Hanc autem elevationem creaturae ad creandum instrumentaliter dicunt à Deo fieri posse vel per virtutem, & qualitatem superadditam, si non permanentem saltem trancientem per modum motionis, quæ mediante exercitio actus creationis; vel quod abique alia virtus irreperitabiliter possit creatura secundum le alium à Deo, ut instrumentum creationis ratione fugit potentie obedientialis activæ; quo patet etiam de facto nonnulli Recensiones opinant Sacra menta, tanquam instrumentum Dei, physique creatum esse efficiere in anima, ut Suarez 3. p. 1. *disput. 31. leq. 1.*

ARTICULUS PRIMUS.

Nullam creaturam esse possibilem, que habeat virtutem creativam per modum causa principialis.

HÆC Conclusio communis est Auctoribus secundis, & tertias sententias, & præcindendo modo à ratione, que non adeo facile assignatur, ut mox videbimus, & siendo in SS. Patrum auctoritatibus adeo certa est, ut aliqui concordant esse de fide; ut dicebam *disput. 12. Met. q. 4. n. 86.* quicquid Patres, dum Creaturæ negant virtutem creativam, faltem intelligi debent de virtute creandi per modum causa principialis ut potest quæ est modus creandi omnium nobilitatum; neque loquuntur de creaturæ tantum de sicuto existentibus, ut aliqui explicant, sed etiam de possibilibus; neque loquuntur de virtute creandi omnia; led de virtute creandi simpliciter non enim vim facient in creatura potentie omnia creare, sed dicerit simile docent nullam creaturam sive actualiter, sive possibilem ne unum quidem esse creare posse, & universalem implicant rationem docent ex sola, & præcisa ratione creaturae, etenim adversus Arianos aferentes Verbum esse creaturam hoc argumentum perpetuo userunt, Verbum creat; ergo non potest esse crea-